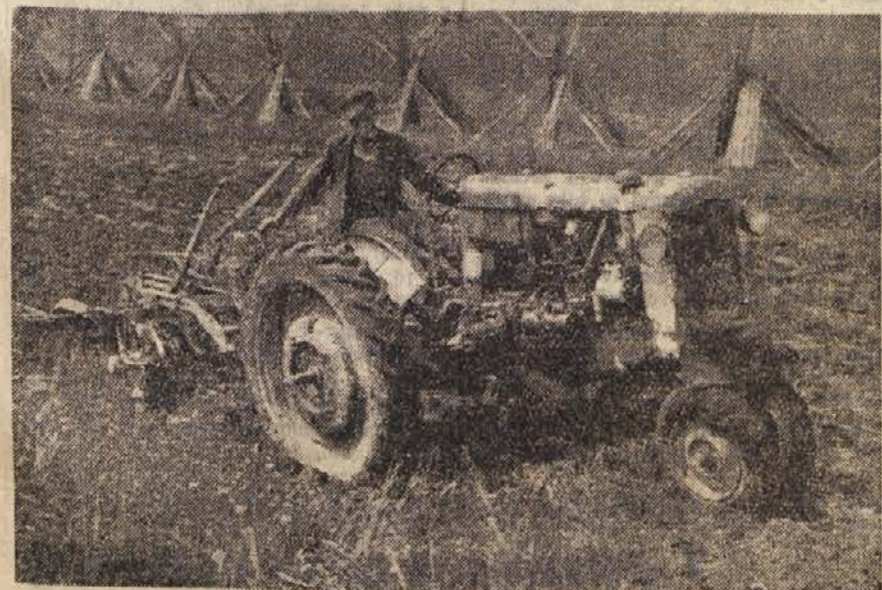

Čim več agrotehničnih ukrepov — tem manj bojazni pred sušo

Najpomembnejši zimski agrotehnični ukrep je globoko oranje površin, ki jih nameravamo zasejati na spomlad. Lanska suša je pokazala, da je pridelek manj trpel na poljih, ki so jih bili pozimi globoko preorali. Zato so sedaj mnogi kmetje, predosem pa zadrage, prišli do spoznanja, da se je treba suši energično upreti z osmi ukrepi, kajti meteorologi menijo, da bo tudi letošnje leto precej suho. Načrt, po katerem naj bi se globoko preorale velike površine, do sedaj še zdaleč ni izpolnjen, vendar je izpolnjen mnogo bolj kot lani ob tem času. Po nepopolnih podatkih so doslej v Sloveniji preorali okrog 18,5% površin, ki so jih bili za to predvideli. Z ozirom na to, da je čas za globoko oranje še do srede februarja, lahko pričakujemo, da bo plan v glavnem izpolnjen; vsaj

Na združnem polju v Savinjski dolini

v tistih okrajih, kjer je vpliv suše najmočnejši.

Plan globokega oranja so do sedaj izpolnili le v Kranju, so pa tudi drugod dosegli lepe rezultate. V okraju Kranj (okolica) so preorali že tri četrtine predvidenih površin, v kamniškem okraju okrog 62%, v Celju mestu nad 52%, v radoljskem okraju okrog 50%, na kočenskem nad 30% itd. V večini drugih okrajev so preorali okrog 20%. Najslabši so: črnomeljski okraj (5%), krški okraj (nekaj nad 1%), ljubotermški okraj (okrog 3%), okraj Maribor okolica (6%). Tudi primorski okraji slabo izpolnjujejo plan globokega oranja, vendar so tu objektivne vremenske težave za izvajanje tega agrotehničnega ukrepa. V večini okrajev prednjačijo zadrage, zlasti pa v kamniškem, grosupljskem, kranskem, mariborskem in pljuškem okraju ter na področju MLO Ljubljana, vendar jim tudi tu mnogo manjka do izpolnitve plana.

Gornja poročila obsegajo delo, ki je bilo izvedeno do konca leta 1950, pripomniti pa je treba, da so bile v novembru in decembru zelo neugodne vremenske razmere in so kmetje izkoristili vsak primeren dan za oranje. Sedaj je vreme izredno ugodno. Okrajni in krajevni odbori naj se za ta važni agrotehnični ukrep zanimajo predosem o pretežno poljedelskih okrajih, ki so v slučaju suše najbolj v nevarnosti.

Ni pa globoko oranje edini agrotehnični ukrep sedaj v zimskem času. Istočasno z oranjem lahko podorjemo gnoj, da se dušikove spojine do pomladanske setve popolnoma razkrojijo. Dobro je tudi, če že sedaj napovzimo gnoj na njive, ga silačimo v kupe in obložimo z zemljo, da se ne presuši. S tem si bomo prihranili mnogo časa ob pomladanski setvi: vse lepe dneve bomo takrat lahko izrabili samo za setev, ne bo nam treba prevažati gnoja na njive. Ta agrotehnični ukrep izvajajo mnogi napredni kmetje in pravi to vedno prvi zaključijo pomladansko setev.

Ceprav je še zima in bo verjetno še padal sneg, se je treba že sedaj pripravljati na pomladansko setev. Važen je n. pr. pregled umetnih gnojil, predosem

NAŠE LADJE BODO V TEM ČETRLETJU PRIPELJALE 110.000 TON ŽIVEŽA IZ AMERIKE

Prvo letošnje pošiljko živeža iz Amerike je pripeljala na Reko naša motorna ladja »Rijeka«. Kmalu bodo priplule še nadaljnje ladje, najprej »Beograd«.

Do konca marca bo prišlo 13 ocean-skih ladij, ki so že na poti, bodisi v Ameriko ali iz Amerike. Živež prevajajo naše največje tovorne ladje. Zadnja ladja, ki bo pripeljala živež, je »Slovenija«. Računajo, da bo prišla na Reko okrog 15. marca. V prvem trimesečju bodo naše ladje pripeljele iz Amerike okrog 110.000 ton živeža. Razen naših ladij pa bo prišlo tudi več tujih, predvsem ameriških. Že v tem mesecu bodo pripeljele tuje ladje okrog 40.000 ton živeža. Naše ladje bodo pristajale razen na Reki tudi v Splitu, Šibeniku in Dubrovniku.

Železničarji so lani prihranili 140 milijonov dinarjev

Železničarji so lani prihranili z ureditvijo novatorskih in racionalizatorskih predlogov okrog 140 milijonov din. Racionalizacije uporabljajo po vsej državi.

Največje prihranke je omogočil ing. Miloš Simič, ki je uvedel mešanico za impregnacijo železniških pragov. Po njegovem predlogu izdelujejo impregnacijsko sredstvo iz domačih surovin. Lani so zato prihranili 19 milijonov din. Poslej nam ni treba več uvažati kreozotnega olja.

Lep uspeh je tudi dosegel vodja železniške kurilnice Miladin Drašković, ki je uvedel nov način polnjenja lokomotiv z vodo in premogom, tako da na leto prihranijo nad 2 milijona din.

Železničarji so imeli lani tudi prvo novatorko. Marija Radulović, železniška delavka v Zagrebu, je omogočila izdelavo plinskih mrežic za svetilke potniških vagonov. Ker nam ni treba več uvažati mrežic, prihranimo na leto nad 670.000 dinarjev.

Že ta mesec se bodo začele priprave za graditev mladinske proge Doboj—Banjaluka

Sredi januarja se bodo začele priprave, v prvih pomladanskih dnevih pa dela za zgraditev nove mladinske proge Doboj—Banjaluka. Pri graditvi bo sodelovalo 80.000 mladincev in mladink. V marcu pričakujejo prihod prvih mladinskih brigad.

Graditev nove proge ima velik gospodarski pomen. Z njeno zgraditvijo bomo ne samo dobili hitrejšo in boljše zvezo med posameznimi rudarskimi in industrijskimi središči naše države, ampak bo v precejšnji meri razbremenjena tudi proga Zagreb—Beograd. Železne rube iz Ljubije ne bodo več prevažali po dolgi in dragi poti čez Bosanski Novi, Sunjo in Vrpolje, ampak naravnost čez Doboj v Zenico. Samo od Tuzle do Banjaluke in Novega Beograda skrajšala opt za celih 357 km, pot od Banjaluke do Sarajeva pa za 286 km. Razen tega bo omogočena tudi boljša izraba velikega gozdnega gospodarstva v teh krajih. Z zgraditvijo nove proge bo dobila Bosanska krajina najboljšo zvezo s političnim in kulturnim središčem republike Sarajevom.

Ministrstvo za železnice je že izdelalo načrt za sprejem in nastanitev mladinskih brigad, ki bodo delale na progi. V glavnem bodo brigade pošiljali v Banjaluko, od koder jih bodo pošiljali na posamezne odseke. Mesec dni pred odhodom bo okrajna zdravstvena služba cepila proti tifusu vse mladince in mladinke, ki odhajajo na progo. V Banjaluki in Doboju bo železniška zdravstvena služba opravljala obvezen zdravniški pregled in desinfekcijo. Zdravstveni organi ministrstva za železnice bodo oddali na progo že 15. januarja, kjer bodo takoj začeli preiskovati, kje bi bil primeren prostor za barake. Za oskrbovanje z živili bo ustanovljeno posebno podjetje, ki bo imelo svoje podružnice. To podjetje bo ustanovilo veliko število menz, pekarn in mesnic, da bi bila oskrba kar najboljša. K temu delu so pritegnili najbolj izkušene mladince z graditve Novega Beograda in avtomobilske ceste.

TUDI WOLFRAMA BOMO IMELI DOVOLJ

Wolfram spada med redke kovine, kakor na primer nikelj, mangan, molibden in še nekatere, ki so nujno potrebne za proizvodnjo posebnih vrst kakovostnega jekla. Prištevajo ga med tako imenovane strateške surovine. Na splošno je veljalo mnenje, da Jugoslavija — ki je sicer med prvimi deželami na svetu po svojih zemeljskih zakladih — nima wolframa. Še predlanskim so strokovnjaki mišlili, da nam med zadnjimi strateškimi surovinami primanjkuje wolfram. Zdaj pa že smemo reči, da ima naša država prav vse strateške surovine. Tudi wolfram nam poselej ne bo primanjkoval.

Naši raziskovalci (geologi) so jeseni leta 1949 raziskovali vzhodno Srbijo, ki je bogato področje raznih rud. Tam je predvsem mnogo bakra. Znana pa sta dalj časa tudi manjša rudnika zlata v Blagojevem kamnu in Železniku. V Železniku (ki ga ne smemo zamenjati s krajem pri Beogradu, kjer smo zgradili tovarno orodnih strojev) je Aleksander Karadjordjević izkoriščal zlato. Naši raziskovalci so pri raziskovanju rudnika v Železniku ugotovili, da zlate žile vsebujejo tudi wolframovo rudo. Odkritje je bilo slučajno, saj geologi niso iskali wolframa.

Pozimi 1949-50 so izpopolnili raziskovalno metodo in spomladu so šli epet na teren. Kmalu so odkrili še nadaljnja ležišča wolframove rude skupaj z zlatom. Zlato in wolfram bo mogoče pridobivati hkrati.

Po dosedanjih uspehih sodijo, da bodo odkrili še več ležišč wolframa. Že dosedanje raziskovalno delo pa je omogočilo, da bodo kmalu začeli pridobivati

dragoceni wolfram. V Železniku so zgradili majhno rudarsko naselje. Nadaljujejo raziskovanja ležišč zlata in wolframa.

Medtem niso potlačili tudi metalurgi. V razmeroma kratkem času so v beograjskem inštitutu za metalurgijo proučili način pridobivanja wolframa iz šelita in proizvodnjo zlitine železa in wolframa — ferowolframa. Uvedli so novo metodo, ki ustreza naši rudi. Napravili so tudi že

IZ DANASNJE STEVILKE:

Čim več agrotehničnih ukrepov — tem manj bojazni pred sušo
Operacije na Koreji — Sporočilo direktcije za informacije vlade FLRJ
Kaj je bilo v lokalnem gospodarstvu novomeškega okraja doslej narobe?
Šah — Fizikultura — Dopisi

REZULTATI NEDELJSKIH VOLITEV V LJUBLJANI IN MARIBORU

Velika večina volivcev je glasovala za kandidate Osvobodilne fronte

Ljubljana, 8. jan. Po dosedanjih uradnih podatkih so izidi nedeljskih volitev v mestni ljudski odbor in rajonske ljudske odbore v Ljubljani naslednji:

Volitev se je udeležilo 84.329 volilnih upravičencev ali 93,42%. Za kandidate OF je glasovalo 97,83%, v skrinjico brez liste 2,17% volilnih upravičencev. Volilo ni 1356 volilnih upravičencev ali 1,58%.

Rezultati volitev po rajonih so naslednji:

I. rajon: volilo je 19.482 volilnih upravičencev ali 98,80%; za kandidate OF je glasovalo 97,58%, v skrinjico brez liste 2,42%;

II. rajon: volilo je 25.022 volilnih upravičencev ali 97,70%; za kandidate OF je glasovalo 97,89%, v skrinjico brez liste 2,11%;

III. rajon: volilo je 13.357 volilnih upravičencev ali 98,53%; za kandidate OF je glasovalo 97,78%, v skrinjico brez liste 2,22%;

IV. rajon: volilo je 21.893 volilnih upravičencev ali 98,80%; za kandidate OF je glasovalo 98,30%, v skrinjico brez liste 1,70%;

V. rajon: volilo je 4575 volilnih upravičencev ali 98,54%; za kandidate OF je glasovalo 96,39%, v skrinjico brez liste 3,61%.

Maribor, 8. jan. Po dosedanjih uradnih podatkih so izidi nedeljskih volitev v mestni ljudski odbor in rajonske ljudske odbore v Mariboru naslednji:

Volitev se je udeležilo 45.979 volilnih upravičencev ali 99,69%. Za kandidate OF je glasovalo 97,81%, v skrinjico brez liste pa 2,19% volilnih upravičencev. Volilo ni 142 volilnih upravičencev ali 0,31 odstotka.

Rezultati volitev po rajonih so naslednji:

I. rajon: volilo je 10.065 volilnih upravičencev ali 99,80%; za kandidate OF je glasovalo 97,76%, v skrinjico brez liste pa 2,24%;

II. rajon: volilo je 10.401 volilni upravičenec ali 99,69%; za kandidate OF je glasovalo 97,49%, v skrinjico brez liste pa 2,51%;

III. rajon: volilo je 9715 volilnih upravičencev ali 99,46%; za kandidate OF je glasovalo 98,33%, v skrinjico brez liste pa 1,67%;

IV. rajon: volilo je 6087 volilnih upravičencev ali 99,92%; za kandidate OF je glasovalo 97,99%, v skrinjico brez liste pa 2,01%;

V. rajon: volilo je 4994 volilnih upravičencev ali 99,50%; za kandidate OF je glasovalo 98,50%, v skrinjico brez liste pa 1,50%;

VI. rajon: volilo je 3563 volilnih upravičencev ali 99,80%; za kandidate OF je glasovalo 97,39%, v skrinjico brez liste pa 2,61%;

VII. rajon: volilo je 1154 volilnih upravičencev ali 100%; za kandidate OF je glasovalo 93,93%, v skrinjico brez liste pa 6,07%.

Naloge frontnih organizacij pred občnimi zbori kmetijskih združenj

Frontne organizacije po naših vaseh imajo v prvih tednih novega leta zelo odgovorne naloge v zvezi s kmetijskim združništvom. V tem času bodo po vseh splošnih in delovnih združenjih občni zbori, na katerih bodo upravni odbori podajali svojim članom obračun enoletnega dela. Na teh občnih zbiorih bodo združniki volili nove upravne odbore in sprejemali načrte za bodoče delo.

Razumljivo je, da organizacije OF po naših vaseh ne morejo in ne smejo iti mimo tega — za naše združništvo tako pomembnega dogodka. Zato je dolžnost Fronte na vasi, da sodeluje pri pripravi za občne zbornice zlasti s tem, da jim daje pravo vsebino. Ta naloga vseh frontnih organizacij je še posebno pomembna na vasi sedaj, ko se naša država bori in se bo borila tudi v tem letu s težkimi posledicami lanske suše, kar nam bolj kakor kdajkoli prej narekuje čimbolj intenzivno obdelavo elahernega koščka plodne zemlje in čim večjo kmečko proizvodnjo. To nam narekuje tudi tovariš Tito v novoletni poslanici. Zato je ena najbolj odgovornih nalog naših podeželskih frontnih organizacij, da z vsemi silami podprejo ta prizadevanja za graditvijo socialističnega kmetijskega združništva.

Splošne kmetijske zadrage so množične gospodarske organizacije, v katerih je vključeno skoraj stotodstotno vse naše kmečko delovno ljudstvo. Prav zato, ker je ta oblika kmetijske zadrage res množična organizacija naših kmetov, nam ne sme biti vseeno, kdo gospodari v teh za-

drugih in kako. Na žalost je velika večina splošnih kmetijskih združenj samo slabo upravljan trgovina, s premajhnim obsegom poslovanja. Često jo slabo in nesolidno vodijo ljudje, ki nimajo nobene volje, da razširijo združno poslovanje na vsa področja kmetijske proizvodnje. Niti najmanj si ne prizadevajo, da bi splošna kmetijska zadruga postala res dober združni gospodar vse vaše sosseke, ki bi nenehno skrbela za dvig kmetijske proizvodnje. Ob pravilnem pojmovanju teh nalog, bi se nujno izvajala tudi razlika med pošteniimi, za koristi naše socialistične skupnosti dovestimi delovnimi kmeti, ki jih je velika večina, in med tistimi nepopoljšljivimi špekulantskimi nastrojenimi kmeti, katerim je skupna krivica deveta skrb. Ob sodelovanju vseh poštenih delovnih kmetov, ki se bodo zavzemali za zboljšanje živinoreje po vzrejemnem planu, ki bodo zagotovili pravičen izbor plemenjakov in ki bodo s selekcijo skrbeli, da se stalno izboljšuje in večja proizvodnost naše živinoreje, ki bodo organizirali združne akcije za obnovo in obnavljanje našega propadajočega sadijarstva in vinogradništva, ki se bodo borili za naše zapuščeno travništvo in za povečano združno izkoriščanje razsežnih in slabo izkoriščanih planinskih pašnikov, ki se bodo zavzemali za združne melioracije itd. — bo položaj na naši vasi postal jasnejši in homo kmalu videli, kdo je za delo, ustvarjanje ter napredek in kdo ni.

Frontne organizacije naj bolj kot doslej dosledno tolmačijo in podpirajo našo gospodarsko politiko do kmetov, katere jedro je v tem, da so višje poselne skupine progresivno in po moči bolj obremenjene in da le z boljšim načinom dela in mehanizacijo stalno dvigamo storilnost dela in s tem zmanjšujemo potrebo po delovni sili v kmečki proizvodnji. Kmet

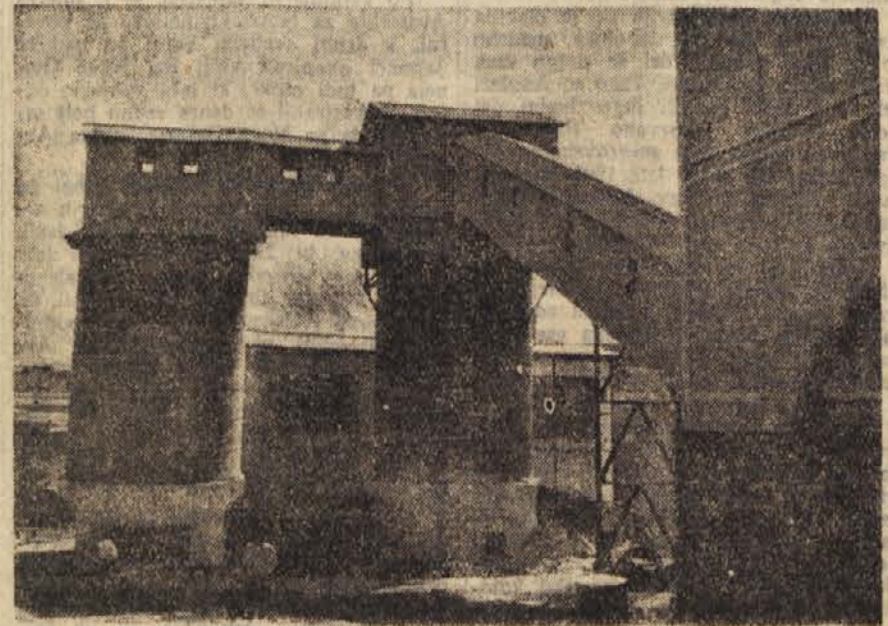
Nadaljevanje na 2. strani.

V VOJVODINI SO SE ZACELI PRIPRAVLJATI NA POMLADNO SETEV

V Vojvodini so se že začeli pripravljati na pomladno setev, ki se bo začela čez dva meseca. V ta namen morajo predvsem popraviti stroje, zlasti traktorje, tako da bo oranje neovirano napredovalo. Popravljalnic je dovolj, da bodo mogli vse stroje pravočasno pripraviti. Doslej se je 30 uprav skladov za mehanizacijo zavezalo, da bodo vse stroje popravili do konca februarja.

Uprave skladov za mehanizacijo v južnem Banatu so organizirale popravilo strojev že pred desetimi dnevi. Doslej je delo najbolj napredovalo v pančevskem, viračkem, belocerkvanskem in kovinskem okraju. Popravljalnica v Beli Crkvi bo že do 1. februarja pripravila vse stroje za pomladna dela. Popravljalnice bodo dobile dovolj rezervnih delov, tako da delo ne bo nikjer ovirano.

Pač pa po dosedanjih poročilih republikanskih kmetijskih ministrstev po državi ni dovolj napredovalo globoko oranje. Evidenca izkazuje, da je zorano samo 25,7% planiranih površin v državi. V LR Hrvatski so izpolnili 30,9% plana zimskega oranja, v Srbiji pa 25,6%. V Vojvodini so decembra zorali samo 41.000 hektarov zemlje. Nikjer v državi se niso dobro pripravili na zimsko oranje in ne posvečijo temu pomembnemu agrotehničnemu ukrepu primerne pozornosti. Čeprav bi človek pričakoval, da jih je lanske suša vsaj nekoliko spametovala.

Tudi kromova ruda spada med tako imenovane strateške surovine. Na sliki: Naprave za čiščenje kromove rude iz rudnika Raduša v Makedoniji

OPERACIJE NA KOREJI

Nadaljuje se umik na nove položaje

Tokio, 8. jan. (Tanjug.) United Press prenaša komunikate glavnega štaba generala Mac Arthura, ki pravi, da se ameriške in južnokorejske sile umaknile na področju mesta Vondžua na prejšnje položaje, ko so poprej pred zelo močnim pritiskom kitajskih in severnokorejskih sil zapustile mesto. Močni oddelki kitajskih in severnokorejskih sil so prodrli vzhodno od Vondžua in preskakali železniško progo, ki pelje na jugovzhod. Edina svobodna cesta, ki je ostala južnokorejskim in ameriškim silam za umik, je glavna cesta od Vondžua proti Cundžuju, križišču, ki leži okrog 40 km južno od Vondžua.

Ameriška težka križarka »Rochester« in dve britanski križarki »Ceylon« in »Kennis« že 4 dni neprestano bombardirajo Inčon. Hkrati bombardirajo na vzhodni korejski obali dve nizozemske

Sovjetski protest

New Delhi, 8. jan. Reuter poroča, da je sovjetski delegat V. P. Serov včeraj protestiral v komisiji za kontrolo voda v Gospodarski komisiji OZN za Azijo in Daljni vzhod (ECAFE), da niso bili na sejo komisije povabljeni tudi zastopniki LR Kitajske, Severne Koreje in Ho Ši Minhove vlade v Vietnamu.

Sovjetski delegat, ki je ostal na seji, je sprejel pojasnilo predsednika komisije in tajnika konference, da niso bili delegati omenjenih držav povabljeni zato, ker njihove države niso članice OZN, in da tajništvo ne more izdati nobenega sklepa, ki prehaja okvire pooblaščenosti komisije. Sovjetski delegat je privolil, da se sprejme to stališče, če bo le-to uradno sprejeto v zapisnik.

Nova politična stranka v Grčiji

Atene, 8. jan. Reuter poroča, da je bila v Grčiji ustanovljena nova politična stranka, ki se bo imenovala populistično-unionistična stranka. V novi stranki, ki bo imela dva predsednika, bodo člani parlamentarne skupine, ki se je ob koncu preteklega leta pod vodstvom Stefana Stefanopulosa ločila od populistične stranke in od unionistične stranke s Panajotom, Kanelopulosom na čelu. Populistično-unionistična stranka bo imela 34 poslancev v grški narodni skupščini.

Egipčanska vlada zvišala izvozne takse za bombaž

Kairo, 8. jan. Reuter poroča, da je egipčanska vlada s posebno odločbo zvišala takse za izvoz bombaža in bombažnih izdelkov. Takse za izvoz 220 funtov (104,5 kg) bombaža bo znašala 8 egipčanskih funtov, za isto količino bombažnih izdelkov pa 6 funtov. Takse so povišali, da bi dosegli večje državne dohodke in kot sredstvo v borbi proti inflaciji.

Nadaljevanje s 1. strani.

bo prav s pomočjo razgibanih splošnih kmetijskih zadrug našel pot v višjo socialistično organizacijo kmečke proizvodnje.

Nashe vaške frontne organizacije imajo nalogo, da pred občnimi zbori pokažejo med delovnimi kmeti ljudi, ki se zavzemajo za progresivni razvoj kmetijstva in ki vidijo svoje lastne koristi predvsem v socializaciji vasi. Gre za aktivizacijo najboljših domačih ljudi po vaseh, ki se bodo poglobili v dejanske razmere svoje vasi in upoštevali njihovo pestrost. Na vsak način moramo najti ljudi, ki se ne bodo bali razvijati zadrugne dejavnosti tudi v kmetijski in obrtni proizvodnji in se ne bodo bali ustanavljati po vseh kmetijskih zadrugah zadrugne ekonomije iz zemljišč, ki jih je po vseh naših krajih vsak dan več na razpolago. Za aktivno zadrugno delo moramo pridobiti ljudi, ki bodo krepko nadaljevali tudi gradnjo zadrugnih domov, predvsem pa moramo pridobiti za aktivno delo v kmetijskih zadrugah one kmečke ljudi, ki imajo zaradi gospodarske odvisnosti od močnih kmetov še vedno zelo vezane roke in se zato čisto ne morejo odločno zavzeti za to, da se osvobodijo te odvisnosti, katere se lahko rešijo samo s kmetijskim združevanjem. Ti osvobodjeni mali ljudje iz vasi ob

korveti in 4 ameriški rušilci pristanišča Jangjang, Codori in Codžini, ki teče med 38. in 39. vzporednikom.

Ameriško letalstvo je bombardiralo zbirališča kitajskih in severnokorejskih čet vzhodno od Seula in je bilo pri tem več sto mrtvih. Neugodne vremenske razmere so včeraj zmanjšale delovanje ameriškega letalstva.

Po zadnjih vestih, ki jih prinaša agencija France Presse, so kitajske in severnokorejske čete vkorakale v Vondžua.

Ameriške čete so zapustile Osan, ki leži 42 km južno od Seula

Tokio, 8. jan. (UP). Ameriške sile so v ponedeljek prepustile ključni postojanki Osan in Vondžua Kitajcem in se dalje umikajo južno, proti pusanekemu področju. Severne sile so po pouličnih bitkah, ki so trajale vso noč, v celoti okupirale vondžunske ceste 45 milj južno od 38. vzporednika.

Iz Osana, ki leži 27 milj južno od Seula, so se enote 8. armade ZDA umaknile tako, da so prekinile stik s severnimi četami.

Predsednik Truman o obrambi ZDA

Washington, 8. januarja (UP). Predsednik Truman je v ponedeljek predložil kongresu program 10 točk za izgradnjo obrambe ZDA proti možni »splošni vojni«.

V svoji letni zvezni poslanici je predsednik izjavil na skupnem zasedanju kongresa in senata, da bo treba ojačiti kapaciteto tovarn tako, da bodo mogle v kratkem roku proizvajati orožje in predmete za preskrbo, ki »bi jih utegnili potrebovati za splošno vojno«. Dodal je: »Pripravljamo se za popolno vojniško mobilizacijo za primer, da bi nastopila potreba po njej, ter nadaljujemo z izgradnjo močnega in rastočega gospodarstva, ki bo zmoglo vzdržati vsak napor za toliko časa kot treba.« Truman je imenoma oboževal Rusijo, da

V mariborski oblasti je v petih letih dobilo elektriko okrog 300 vasi

Po osvoboditvi je prebivalstvo v mariborski oblasti, predvsem podeželsko prebivalstvo, ob pomoči ljudske oblasti elektrificiralo številne kraje in naselja. Danes dobiva elektriko že 200.000 ljudi, kar znaša polovico prebivalstva v oblasti.

Do osvoboditve je dobivalo elektriko le 60 večjih krajev, danes pa jo dobiva že okoli 380 krajev. Največjo zaslugo za tako velik uspeh imajo delavci podjetij za razdeljevanje električne energije. Število transformatorskih postaj je naraslo v petih letih po osvoboditvi od 90 na 248. Število odjemalcev se je dvignilo

podpori številnih delavcev, ki po svojem delu v industriji še pomagajo v kmetijstvu, skupaj z naprednimi in uglednimi kmeti iz srednjih kmetij edini lahko postanejo najaktivnejši element pri nadaljnji socialistični graditvi naše vasi.

Seveda so frontne organizacije dolžne posvetiti vso pozornost tudi že obstoječim kmetičkim delovnim združenjem, ki čestokrat s svojim slabim združnim gospodarstvom več škodujejo kakor pa koristijo nadaljnji širitvi kmečkega delovnega združništva. Na občini zbora je najprimernejša prilika, da rešimo pereča vprašanja našega kmečkega delovnega združništva, kakor so: prevelike ohišnice, zanemarjanje gradnje zadrugnih poslopij, ostanki gospodarske odvisnosti in izkoriščanje nekaterih zadrugnikov po prejšnjih gruntarjih v zadrugi sami, razbita živinoreja itd. Z izpolnitvijo vseh teh nalog bomo največje storili za razširitev obstoječih in za ustanavljanje novih, zdravih kmetičkih delovnih združenj. Iz urejenih splošnih kmetijskih združenj in dobro vodenih zadrugnih ekonomij bodo nastajale na najbolj zdrav in primeren način nove socialistične postojanke po naših vaseh, ki bodo še bolj povežale kmeta z delavcem in naprej utrjevale in širile naše socialistično gospodarstvo in našo ljudsko demokracijo.

Iz pisarne sekretariata IOOF

Senator Taft proti

odpošiljanju ameriških čet v Evropo

Washington, 8. jan. United Press poroča, da je republikanski senator Robert Taft izjavil, da je treba umakniti ameriške čete iz Koreje in vzpostaviti na Daljnem vzhodu obrambno črto na Formozi in na Japonskem. Taft je prav tako izjavil, da je obramba Zahodne Evrope predvsem stvar zahodnoevropskih držav, ne pa ZDA, in da zato ne bi bilo treba pošiljati večjih kontingentov ameriških čet v Evropo.

Ko je dalje razložil svoje mnenje o ameriški politiki glede na Evropo, je Taft demantiral, da bi kdaj rekel, da bi morale ZDA počasneje pošiljati vojaško pomoč Evropi, in izjavil, da ni proti kakim možnim sporazumom o odpošiljanju ameriških čet, vendar želi, da bi bili ti sporazumi predloženi Kongresu v po-trditel.

Eisenhower pri Plevnu in Schumanu

Pariz, 8. jan. Poveljnik zahodnoevropskih obrambnih sil atlantskega pakta general Eisenhower je obiskal danes predsednika francoske vlade Plevna in francoskega zunanjega ministra Schumana. Kakor poroča agencija France Presse, ni bilo objavljeno nobeno uradno poročilo o razgovorih, ki so jih imeli ob tej priložnosti.

je sovražnik svobodnega sveta. Dejal je:

»Napad na Korejo je delni poizkus ruske diktature zavzeti svet korak za korakom. Grožnja, da zavzame Sovjetska zveza svet, spravlja v nevarnost našo svobodo, prav tako pa oni del sveta, kjer lahko živi svobodni človeški duh.«

Nato je predsednik orisal zakone, ki jih smatra za potrebne, da se izvede »velik in drag program«, s katerim se bo obvladala nevarnost sovjetske napadalnosti.

1. Kredite za ojačenje vojaštva.
2. Razširitev in revizija zakona o vojaški službi.
3. Vojaška in gospodarska pomoč, s katero naj se pomaga ojačiti moč svobodnega sveta.

na 40.000, veleodjemalcev pa na 120. V tem času je bilo poleg ostalih vodov zgrajenih 825 nizkonapetostnih vodov.

Na pobudo prebivalstva in prošnjo številnih delegacij posameznih krajev je DES prišel z elektrifikacijo že prvo leto po osvoboditvi. Najprej so elektrificirali Dravsko in Ptujsko polje, leta 1946, področje ob Dravski dolini, Prekmurje in Slovenske gorice, v letih 1947 in 1948 pa so bila najpomembnejša elektrifikacijska dela v Slovenskih goricah. V slovenjegraškem okraju napeljujejo elektriko že v hribovski vasi, medtem ko so vse tri doline že elektrificirane.

Tako je danes elektrificiran že ves srednji in zapadni del oblasti. Največ dela bo še potrebno za napeljevanje elektrike v Halozah, v večjem delu Slovenjskih goric in v Prekmurju, kjer ima elektriko šele 25 krajev. Letos bodo zgradili nekaj novih razdelilnih postaj, v že obstoječe omrežje pa bodo priključili še nove daljnovode.

ZAKASNO FINANCIRANJE POTREB LJUDSKIH REPUBLIK IN LJUDSKIH ODBOROV

Zvezna vlada je z veljavnostjo 3. t. m. izdala uredbu o začasnem financiranju potreb ljudskih republik in ljudskih odborov.

Dokler ljudske republike ne bodo sprejele svojih proračunov, bodo financirali republike izdatke v okviru skupnih zneskov dohodkov in izdatkov republikanskih proračunov, odobrenih z zakonom v vsedravnem proračunu za leto 1951, in sicer na podlagi trimesečnih planov dohodkov in izdatkov (za januar — marec). Začasno financiranje za potrebe ljudskih odborov dovoljuje republiška vlada po četrtletnih planih dohodkov in izdatkov.

Dohodki in izdatki na podlagi te uredbe so sestavni del proračunskih sredstev organov državne oblasti za leto 1951.

ska Nova Gvineja pod protektorat ZN. S tem aktom je postal vzhodni del Nove Gvineje zopet politična in gospodarska enota s sedežem v Port Moresbyju.

Po kapitulaciji Japonske se je interes Avstralije za Novo Gvinejo le še povečal. V drugi svetovni vojni so namreč Japonci okupirali večji del Nove Gvineje pa tudi otoke, ki leže vzhodno odot. V Avstraliji se danes vedno bolj zaveda, da so Nova Gvineja »vrata Avstralije«.

Nekateri avstralski politični krogi pa izkoriščajo — v pomanjkanju drugih argumentov — tudi to, da je n. pr. jezik Papuanecv, ki žive na vzhodnem delu otoka, zelo soroden jeziku avstralskih črncev. Pri tem jih prav nič ne moti, da so do prve svetovne vojne skoraj popolnoma iztrebili prvotne prebivalce Avstralije, avstralske črnce. To jezikovno sorodnost skušajo sedaj nekateri ekspozitni avstralske politike izkoristiti odnoso servirati kot dokaz, da ima Avstralija prav toliko pravice do Holandske Gvineje kot pa Indonezijska sama.

Ceprav so ti argumenti za las privlečeni, pa na drugi strani le dokazujejo, da danes v Avstraliji že čutijo ogromen demografski pritisk s severa, z dežel Daljnega Vzhoda. Zato vidijo v Novi Gvineji »vrata« Avstralije, ki jih morajo Avstralsci, če hočejo obdržati svoj dominanten položaj v tem delu Pacifika, odpirati in zapirati po mili volji.

Sporočilo direkcije za informacije vlade FLRJ

Začetje več skupin diverzantov in vohunov, ki so jih pošiljali v našo državo organi bolgarske državne varnosti

Beograd, 8. jan. Direkcija za informacije vlade FLRJ sporoča:

Nashe obmejne enote in organi varnosti so ob pomoči ljudstva v zadnjem času polovili več skupin diverzantov in vohunov, ki so jih organi bolgarske državne varnosti poslali v našo državo. Te skupine so bile oborožene s šmajsericami, pištolami in bombami, v Bolgariji pa so jih izučili na vohunskih in diverzantskih tečajih za zbiranje podatkov o gospodarskem, političnem in vojaškem položaju v naši državi. Skupine so dobile tudi navodila za organiziranje obveščevalnih točk, na katere bi se opirali oficirji bolgarske državne varnosti pri delu proti naši državi.

Petega tega meseca so zapazili v vasi Prilita v zaječarskem okraju, 1 km od bolgarske meje, 3 osebe v civilni obleki, oborožene z avtomatičnim orožjem, revolverji in bombami. Na poziv milicijskega tri osebe niso hotele ustaviti, marveč so zabele streljati iz avtomatičnega orožja. V krajšem streljanju so milicijski ubili 1 osebo, druga dva pa sta pobegnila. Ob zori 6. t. m. je naletela ena izmed teh oseb na zasado borcev KNOJ-a, 400 m od bolgarske meje. Na poziv, naj se vda, pa je začela streljati iz avtomatskega orožja. Pri puškarnjenju je bila ta oseba ubita. Obe osebi sta imeli po eno avtomatično orožje, 2 bombi in 2 samokresa. Na prostoru, kjer je bila ubita prva oseba, so našli 2 večja zavoja sovražnega propagandnega gradiva, nekoliko vrstani pa tudi tretjega. V zavojih je bilo 1.999 izvodov informbirojskih časopisov in brošur. Pri ubitih osebah niso našli nobenih osebnih listin niti legitimacij, tako da imena ubitih in kraj njihovega bivanja niso znani. Na naši strani ni bilo ranjenih.

V zadnjem času so padle v roke naših oblasti še tele osebe, poslana iz Bolgarije za vohunsko in rušilno dejavnost:

1. Asen Stoimenov Dončev iz Dimitrova (Pernik), Bolgarija. Poslan čez mejo pri Bosilgradu 25. oktobra 1950, oborožen z »walterjem« 9 mm.
2. Simeon Lazarev Angelov iz Dimitrova. Poslan čez mejo 3. novembra 1950

PRED DRUGIM KONGRESOM ZVEZE BORCEV SLOVENIJE

V grosupeljskem okraju so še vedno preozki pri sprejemanju novih članov

Ceprav so bile na ustanovnem kongresu Zveze borcev NOV Jugoslavije jasno postavljene naloge organizacij ZB v zvezi s sprejemanjem v članstvo ZB in se je o tem že mnogokrat razpravljalo tudi na plenarnih zbiorih ZB in drugod, so v grosupeljskem okraju v tem pogledu še vedno preozki. Lanj so v okraju v 18 krajevnih zvezah sprejeli le 256 novih članov, vtem ko niso v 8 zvezah sprejeli nobenega. V krajevni zvezi St. Jurij je n. pr. v organizaciji komaj polovica ljudi, ki imajo zato pogoje, prav tako pa je tudi v mnogih drugih okrajih vse polno primerov, da sprejemajo v organizacijo samo tiste, ki so aktivno sodelovali v NOV, ne pa tudi vrsto ljudi, ki so požrtovali in nesebično na razne načine pomagali partizanski vojski.

Pri izvenarmadni vzgoji je tudi največ uspehov v Skočjanu, kjer so dvakrat izvedli praktične vaje, pri katerih so sodelovale tehnične, sanitetne, veterinarske, kemične in gasilske ekipe, ter ekipa za vzdrževanje reda in varnosti. Za vaje je pokazalo tamonjše prebivalstvo precejšnje zanimanje. Podobne vaje so organizirali tudi v Grosupeljem. Organizacija PAZ je začela organizirati hišne zaščite in pripravljati strokovne tečaje. Slabše je bilo delo v organizaciji Ljudske tehnike, s katero je bila organizacija ZB bolj slabo povezana.

V okraju je več primerov, da posamezni člani ZB še do danes nimajo obnovljenih v vojni porušenih ali požganih domov. Karel Zgonc, ki je

pri vasi Sredoreka, oborožen s pištolo »Walter« 9 mm in 2 bombama;

3. Slavčev Vladimir Stano iz Dimitrova. Poslan čez mejo skupaj s Simeonom Lazarevim, oborožen z »Walterjem« 9 mm in 2 bombama. Vsi trije so pred prihodom v našo državo opravili diverzantske tečaje in pouk ravnanja z orožjem.

4. Nikola Igičev Milkov, poslan v Jugoslavijo 25. novembra 1950 pri vasi Zavravina v bosilgradskem okraju z nalogami obveščevalne narave. Oborožen s samokresom in 2 bombama;

5. Prokopije Cvetanovič iz Velikega Trna, okraj Leskovac. Kot informbirojevec je zbežal v Bolgarijo 1949. V Bolgariji je končal na Vitoši teroristično-vohunski tečaj. V našo državo je bil poslan 25. novembra 1950, oborožen s šmajserico, pištolo in bombami.

6. Arsov Borisov Dimitrov iz Strežimirovcv. Kot informbirojevec je zbežal v Bolgarijo. Po končanem vohunskem tečaju je bil poslan v našo državo skupaj s Cvetanovičem, oborožen z »walter-pištolo« in 2 bombama. Oba sta bila poslana čez mejo v našo državo pri vasi Strežimirovcv v bosilgradskem okraju;

7. Vukašin Božilović iz nišavskega okraja. V Bolgarijo je zbežal 1948. Organi državne varnosti so ga večkrat poslali v našo državo za vohunskimi nalogami;

8. Nakov Bonkov Mitev iz Višana, okraj godeški, v Jugoslavijo je bil poslan z nalogo, da zbere vohunske podatke. Prijel je bil po naših organih, ko je skušal zbežati nazaj v Bolgarijo 17. septembra 1950;

9. Remčo Cankov Floro iz Kalenika, Bolgarija. Po nalogi državne varnosti je prekorčil mejo večkrat, da bi zbiral vohunske podatke;

10. Sevas Taktije Jonov Marinov iz Kalenika, okraj Kula, Bolgarija;

11. Petar Hristov Jonov iz Kalenika, okraj Kula, Bolgarija.

Jonov, Florov in Mitev so bili poslani v našo državo 25. novembra 1950, da bi zbirali vohunske podatke o naši državi. (Tanjug.)

partizan in aktivist od leta 1941, še do danes ni dobil potrebnega materiala za popravilo hiše. Podobno je tudi s. Franciško Kraljič, Jožetom Kanducom in Adolfom Smucom. Organizacija Zveze borcev v okraju pa ni imela kontrole nad razdeljevanjem raznega materiala, niti ni vedela kaj in kako delajo posamezne obnovitvene zadruge. V zadnjem času se je to stanje nekoliko popravilo in so dobili najpotrebnejši člani ZB nad 120.000 kosov opake.

Tudi za pravilno razdeljevanje pokojnine in invalidnine se je organizacija ZB premalo zanimala. Tako prejema žena nekega bivšega hitlerjanca invalidnino po možu, čeprav ima 50 ha skupne zemlje in je med najmočnejšimi kmeti v KLO Rob. Po drugi strani pa še danes ne prejema invalidnine socialno šibka Ivanka Stefina, kateri je sin padel v partizanih. Nezadostna skrb je tudi za otroke padlih borcev.

Lansko leto se je vključilo v kmetijske delovne zadruge več članov Zveze borcev tako, da je sedaj od 817 zadrugnikov 150 članov ZB. Pri prostovolnem delu je imela lepe uspehe zlasti KDZ Karlovica, kjer so opravili 1200 prostovoljnih ur, zadrugniki KZD Muljava pa so sodelovali pri gradnji zadrugnega doma.

O uspehih in pomanjkljivostih organizacije ZB v okraju so razpravljali na okrajnem zboru ZB in sprejeli sklepe, da v predkongresnem tekmovanju izboljšajo delo na vseh področjih.

zmerno kot pa prenapeto. Saj ne izključuje novih pogajanj za sporazumno rešitev vprašanja Nove Gvineje.

Indonezijska vlada želi vprašanje Nove Gvineje povezati z vprašanjem sodelovanja med Holandijo in Indonezijo. Indonezijska delegacija je resda odklonila holandski predlog, naj se suverenost prenese na Holandsko-indonezijsko unijo, vendar pa je predložila kompromisno rešitev. Po indonezijskem predlogu bi bil prenos suverenosti postopen, izvedel bi se v šestih mesecih. V tem času pa bi obe vladi sklenili vrsto sporazumov o zaščiti holandskih trgovskih, kulturnih in drugih interesov na Novi Gvineji. Indonezijski zunanj minister je odklonil holandski predlog, da se prenese suverenost na Holandsko-indonezijsko unijo. Prav tako pa tudi predlog, naj bi se obrnili na komisijo Združenih narodov za Indonezijo.

Položaj Indonezije v svetu še ni toliko utrjen, da bi lahko indonezijska vlada zavrgla kompromisno rešitev. V posebnih sporazumih si je namreč holandska vlada zagotovila važne pravice in privilegije. Po drugi strani pa je Indonezija še danes v gospodarskem pogledu dokaj odvisna od pomoči holandskega in splošno mednarodnega kapitala. Prav interes treh držav Indonezije, Holandije in Avstralije kaže na vedno večji pomen Nove Gvineje v reševanju medsebojnih sporov.

SPOR ZARADI NOVE GVINEJE

12. decembra 1950 se je začela v Haagu holandsko-indonezijska konferenca o bodočem položaju Zapadne Nove Gvineje. V haškem sporazumu iz leta 1949, ki je med drugim sankcioniral neodvisnost Združenih držav Indonezije v okviru holandsko-indonezijske unije, je ostalo vprašanje Nove Gvineje nerešeno. Zato so se takrat sporazumeli, da se sklene dokončni sporazum o Novi Gvineji v letu 1950.

Kljub 14-dnevni pogajanjem pa niso na zadnji konferenci dosegli nobenih pravih rezultatov. Obe delegaciji sta zato odložili pogajanja za nedoločen čas.

Sporo ozemlje je sicer gospodarsko in kulturno zelo zaostalo, vendar je izredne važnosti, saj leži na robu Tihega oceana in v neposredni bližini avstralskega kontinenta. To ozemlje meri kakih 400 tisoč kvadratnih kilometrov, prebivalcev pa ima prav tako okoli 400.000. Sporno ozemlje se nanaša le na zapadni del Nove Gvineje, medtem ko je vzhodni del Nove Gvineje pod protektoratom ZN.

Ceprav so Španci odkrili Novo Gvinejo že leta 1526, pa je vendar ta otok — drugi največji otok na Grenlandijo — stopil razmeroma pozno v zgodovino. — Leta 1828 so se na Novi Gvineji pojavili prvi Holandski-trgovci in kolonisti, sto let pozneje, 1920, pa so zapadno Novo

Gvinejo vključili v Holandsko Indijo, današnjo Republiko Indonezijo.

Holandska kolonizacija se je omejila predvsem na zapadni del otoka, medtem ko je ostal vzhodni del še dolgo časa prava »terra incognita«. Tako so Angličani leta 1894 zasedli jugovzhodni del Nove Gvineje, takozvano Papuanijo, Nemci pa istega leta severovzhodni del tega otoka. Ko se je leta 1901 osnovala Zveza avstralskih držav, Avstralski Commonwealth, je postal britanski del Nove Gvineje sestavni del Avstralije.

Toda vzhodni del Nove Gvineje je odšel še večkrat menjal gospodarja odnoso pravno. Po prvi svetovni vojni je, kakor znano, Nemčija izgubila vse svoje kolonije v območju Tihega oceana. En del teh posesi je dobila Avstralija, manjši del Nova Zelandija odnosno ZDA.

Avstralija je dobila nemški del Nove Gvineje v začasno upravo, mandat. Tako smo imeli po prvi svetovni vojni kar tri upravne enote na Novi Gvineji: Zapadno ali holandsko Novo Gvinejo, ta enota je največja, Papuanijo, t. j. bivšo britansko Novo Gvinejo, in avstralsko Novo Gvinejo, t. j. bivšo nemško kolonijo, ki jo je Avstralija dobila kot mandat Društva narodov.

Tudi po drugi svetovni vojni je prišlo do novih sprememb. Tako sta prišli po odločbi ZN tudi Papuanija in avstralska

Kaj je bilo v lokalnem gospodarstvu novomeškega okraja doslej narobe?

Ko je lansko leto poleti naš list pisal o razstavah lokalnega gospodarstva, tudi na novomeško razstavo ni pozabil. Celo pohvalil jo je kot eno najboljših, kar je z zelo lepim in pestrim prikazom industrijske in obrtne dejavnosti tudi zaslužila. Hkrati pa je naš list omenil tudi pomanjkljivost te razstave: zelo reven prikaz komunalnega gospodarstva. Tudi mnogo drugih razstav je imelo to hibo, kar je list prav tako grajal.

Pa še nekaj je bilo takrat zapisano: naj okrajni ljudski odbori ne prikazujejo samo, kaj bi se dalo narediti, ampak naj se dejansko resno lotijo izboljšanja lokalnega gospodarstva, zlasti ožje komunalne dejavnosti, na katero so skoraj pozabili. O tem nam prepričljivo govore zamenjane komunalne naprave v mnogih mestih in drugih gospodarskih centrih, za katerih ureditev bi se ljudski odbori lahko večidel naslonili na lokalne virov.

Eden izmed okrajev, ki se morajo čutiti z navedenimi besedami prizadeti, je tudi novomeški okraj. Lansko razstavo sem omenil zato, ker je bila že razstava sama odraz vodstva lokalnega gospodarstva v tem okraju. To se pravi: nemajhna skrb za razvoj okrajnih lokalnih podjetij, in zanemarjanje vprašanj vsega ostalega kompleksa lokalnega gospodarstva, zlasti ožje komunalne dejavnosti.

Prejšnji mesec me je zanesla pot skozi Novo mesto. Nemalo sem se začudil, ko sem videl, da še vedno nudi sliko ne novega, ampak starega mesta, grdega mesta, mesta s silno blatnimi in škrbastimi ulicami, z neodstranjenimi ruševinami, s hišami, katerih strehe, žlebovi, vogali, vrata itd. mlo prosijo popravila. V nekaterih pa se celo udarja stropovi, ker luknje na strehah dajejo snegu in dežju prosto pot, stanovanjci pa tudi nimajo toliko posode, da bi lahko vso vodo s streh vlovili vanjo. Podobno sliko pa sem videl ne samo v Novem mestu, ampak tudi v drugih krajih v okolici.

Pot pa me je zanesla tudi mimo orehovske zadruge. Ko sem pobral nekega zadrugnika, kako kaj napredujejo zadrugne gradnje, mi je dejal: »Zidakov nimamo dovolj. Če bi imeli tiste zidake, ki jih je nekdo na okraju nakazal zasebnikom za gradnjo novih hiš, pa bi šlo. Mislim namreč na tiste zasebnike, ki tega sploh niso zaslužili, saj so med njimi celo bili domobrance.«

Skoraj nisem verjel. In če je res, bodo naši kontrolni organi tem nepravilnostim že prišli na sled, sem si mislil.

Nisem se motil. Prav tiste dni je namreč kontrola, ki je obiskala vse ustanove lokalnega gospodarstva v Novem mestu, ugotovila mnogo zaniMITOSTI. Kljub velikanskemu neredu v administraciji poverjenosti za lokalno gospodarstvo, je n. pr. ugotovila med drugim tudi to, da je Peter Kump, uslužbenec tega poverjenosti dodelil material za zgraditev nove hiše celo nekemu bivšemu domobranskemu oficirju in nekemu mizarju, ki eno hišo že ima. Imel je pač z njima ožje »prijeteljske in poslovne« zveze. — Po nekkih čudnih poteh in zvezah je omenjeni Kump dobil tudi nakaznico za 4000 kg specialnega cementa (Lafarge), ki ga je potem pod firmo poverjenosti zamenjal z gradbenim podjetjem »Pionir« za 8000 kg navadnega cementa, tega pa je razprodal raznim zasebnikom.

To pa sta le dva najbolj značilna primera, ki nam lepo pokažeta, kakšna je bila skrb teh ljudi za izboljšanje komunalne dejavnosti. Na kratko bi delo poverjenosti označili tako-le: razdeljevanje materiala, toda ne na prošnje (le-teh je v arhivu precej!), ampak na oči — po osebnih poznanstvih. — Da bi skrbeli za popravilo

zgradb? Kako bi mogli skrbeti, ko pa nimajo sredstev, katere hiše so potrebne popraviti! Da bi skrbeli za čistočo, za odstranitev ruševin, za popravilo cest, za postavitve hišnikov in svetov stanovalcev? Kako, če pa nimajo dovolj potrebnega materiala in kadral? Da bi začeli orati na polju ožjih komunalnih zadev v drugih večjih krajih v okraju in v ta namen stopili v stik s Fronto? Kako, če pa ni še generalnih urbanističnih načrtov!

In tako je večidel za komunalne zadeve namenjenega materiala skopnel v razne nekumunalne namene, mnogo so ga dobili ljudje, ki so ga »res potrebnici«. — Ne trdimo sicer, da je okraj dobil toliko materiala, da bi lahko vse popravili in uredili. Toliko pa so ga vendarle dobili (cementa okrog 80 ton), da bi se moralo to nekje poznati, zlasti če bi skrbeli tudi za izkoriščanje lokalnih virov.

Marsikdo bo vprašal: ali ni teh stvari nihče kontroliral? Saj to je tisto! Komisija za razdeljevanje materiala se je sicer večkrat sestala, toda zapisnikov o njenih sklepih ni nikjer. Če niti zapisnik ni potreben, čemu bi bila potem potrebna kontrola! Toda ne samo to, da ni bilo kontrole. Napaka je že v samem vodstvu, ki se začne v okrajnem izvršilnem odboru. Če drži, da v sistemu vodstva glede kmetijske politike, odkupov, davčne politike itd. prevladuje ta kampanjska in zaletavost, potem lahko rečemo, da je lokalna, zlasti pa ožja komunalna dejavnost pastorka, ali bolje rečeno — izpuščena barka, ki jo birokrati krmarijo po svoje.

Pri okrajnem in mestnem izvršilnem odboru so sicer včasih razpravljali o teh stvareh, zlasti če je šlo za kakšno akcijo. Toda sklepi in direktive so ostali večidel v ozkem krogu — niso stekli navzdol na teren. In kar je največja napaka; nihče ni mislil na to, kaj naj v tej ali oni stvari naredi upravni aparat in kaj naj naredi množične organizacije. Prav na področju ožjih komunalnih zadev bi lahko množične organizacije mnogo pomagale, če bi jih kdo v to usmerjal. Lep primer, kako je treba pomagati, nudi Fronta v St. Jerneju, ki samoiniciativno pomaga reševati ne komunalna, ampak tudi druga gospodarska vprašanja. (Na primer? Lani od junija so tam frontovci prispevali 1066 prostovoljnih ur pri popravilanjih cest, 1008 ur pri ureditvi gasilnega doma, zbirajo sredstva za ureditev trga itd.) Tako pomoč bi morali nuditi Fronta na področju ožjih komunalnih zadev zlasti v Novem mestu samem, o čemer pa doslej ni bilo govora. Kako je bil nepravilen sistem vodstva, nam lepo prikaže primer tedna čistoče. Mestni izvršilni odbor je sicer o tem razpravljal, nihče pa ni direktiv prenesel navzdol. Navzdol je prišlo le telefonsko naročilo, da je treba od nekega odpeljati smeti, toda tisti, ki naj bi jih odpeljal, niti vedel ni, da je treba to narediti v znamenju tedna čistoče! — Nepravilnost v upravljanju se n. pr. kaže tudi v tem, da remontno podjetje (t. j. podjetje za popravilo zgradb vseh sektorjev lastništva), ki so ga ustanovili lamine službi svojemu namenu, saj se je do sedaj bavilo le s takimi deli, kot so na primer novi svinjaki za ekonomijo, DUR in klavnico.

Kaj pa lokalna industrija? Ta se resda — kot je že v začetku razvidno — kar dobro razvija, kar pa velja večidel le za okrajna podjetja. Letnega plana niso izpolnili samo tista podjetja, ki imajo premošne delovne sile. Tudi v tem pogledu bi bili lahko mnogo na boljšem, če bi vprašanje delovne sile rešovali bolj življenjsko. Res je, da je treba dati zveznim in republiškim podjetjem prioriteto, toda če gre za mobilizacijo delovne sile

za ta podjetja, je treba prvenstveno mobilizirati tudi, ki so neprimerno in nekoristno zaposleni, ne pa enostavno zahtevati, naj vsako lokalno podjetje da gotovo število delovne sile. Ker vprašanja niso reševali dovolj življenjsko, so bili kvalificirani delavci dodeljeni na nekvalificirana dela.

Skrbi za razvoj okrajnih lokalnih podjetij torej ne moremo zanikati, ni pa skrb za razvoj krajevnih podjetij. KLO se večidel ne zavedajo, da je lokalno gospodarstvo podlaga njihove samoupravnosti. Na svojih sejah in na zborih volivcev skoraj nikjer ne razpravljajo o ugotovitvi obstoječih in ustanovitvi novih podjetij oziroma delavnic. Zato ni čudno, da je mnogo obtočih krajevnih podjetij deficitarnih, ali pa le životarijo. V Žužemberku n. pr. odborniki niti ne vedo, kakšna je zmogljivost njihovih podjetij. Ker ni kontrole in pomoči, je v nekaterih podjetjih poslovanje kaj čudno in celo protipravno. V mestni kovinarski delavnici je n. pr. upravnik sam vodil blagajniško knjigo in inkaso, češ da ne more nikomur drugemu zaupati. Pri tem pa je izstavljaj račune na imena ljudi, ki jih sploh ni. To je delat zlorabe, s katero se zaradi slabega spomina pravih imen ne more spomniti.

Se nekaj besed besed o obrti. Značilno je, da obrtniki, ki že delajo v državnem in zadrugnem sektorju, silijo nazaj v privatni sektor. Zakaj neki? Zato, ker nihče dovolj ne skrbi za njihovo politično vzgojo in pa — kar je glavno — ker so privatni obrtniki zelo nizko obdavčeni, kar jim daje možnost zelo dobrega življenja. Če primerjamo obdavčitev obrtnikov v Novem mestu in Kranju, vidimo, da so v Novem mestu čevljarji za 38%, krojači za 60%, ključavničarji za 60%, mizarji pa za 47% nižje obdavčeni kot v Kranju. S tem seveda ne trdim, da so obrtniki v Kranju dovolj obdavčeni.

Navedel sem nekaj stvari, katerih bistvo pa ni značilno samo za novomeški okraj, ampak še za marsikateri drugi, zlasti glede sistema vodstva odnosa do ožjih komunalnih zadev in sodelovanja množičnih organizacij. Okrajni izvršilni odbor v Novem mestu je te napake že sprevidel in sprejel tudi ustrezne sklepe, da se odpravijo. Naj bi tudi v drugih okrajih pregledali, kaj je bilo na področju lokalnega gospodarstva doslej pri njih narobe!

NOVI UKREPI za izboljšanje obrtniške proizvodnje

Komite za lokalno gospodarstvo in komunalne zadeve pri vladi FLRJ je v sodelovanju z zastopniki republiških komitejev in obrtnih zbornic obravnaval najpomembnejša vprašanja obrti in določil številne ukrepe za nadaljnji razvoj obrtniške proizvodnje.

Predvsem je treba organizacijsko urediti obrtne zbornice v okrajih in mestih. Obrtne zbornice morajo letos postati dejanski voditelji obrti. Organizirale bodo inštruktorsko službo in oskrbovale obrtne delavnice s materialom. Razen tega bodo obrtne zbornice tudi ustanovljale vzorne delavnice, kjer bodo za to pogoj; v teh delavnicah se bodo usposabljale strokovne moči za kakovostna dela.

Storili bodo tudi posebne ukrepe za racionalno izkoriščanje surovin in da bodo onemogočili zlorabe posameznih nevnetih obrtnikov, ki so doslej delali po naročilnih državnih podjetij in ustanov ter del surovin izkoristili za svoje namene. Poslej bodo delili material obrtnikom, ki bodo delali za državna podjetja ali ustanove, na podlagi določenih normativov. Obrtniki, ki bodo delali za zasebnike, pa bodo prejeli material na dosednji način.

IZVOZ ARTIKLOV, ki jih najlaže pridobimo in pogrešamo je velikega pomena za naše gospodarstvo

Podjetje »Gosad« v Ljubljani odkupuje suhe gobe (jurčke) in jih tudi samostojno izvažajo v tujino, odkupuje pa tudi zdravilna zelišča, katere preko centralne prodajne agencije »Jugolek« v Beogradu prav tako pošilja na svetovna tržišča (točneje: dve tretjini odkupljenih zdravilnih zelišč izvažajo, eno tretjino pa oddaja za domače zdravilstvo in potrošnjo).

V petih letih obstoja si je »Gosad« nabral nešteto izkušenj, tako pri odkupu gob, kakor pri prodaji na inozemskih tržiščih. V lanskem letu je podjetje svojo dejavnost razširilo še na odkup zdravilnih zelišč, kar je prej opravljalo podjetje »Drogac«. Še pred leti dokaj preprosto in povprečno kulturno trgovanje — je že lani dobilo tako solidno obliko in način, da se ti naši izvozni predmeti prav zaradi okusnosti v mnogočem razlikujejo od enakih predmetov iz drugih držav.

Spet je naložen kamion s suhimi gobami — odkupovalci so zadovoljni. Drugi od leve na desno je Anton Strojani, najboljši odkupovalec suhih gob v Sloveniji

Jasno pa je, da je odločilna pri vsem tem tudi kvaliteta suhih gob, ki jo tuji kupci zelo cenijo. Tako na primer kvaliteta naših gob najbolj odgovarja italijanskim tržiščem ter so v tej državi pripravljeni odkupiti še večje množice suhih gob. Včasih plačujejo v tujini naše gobe celo dražje kot gobe iz nekaterih drugih držav. Ni pa s tem seveda rešeno, da tudi v Italiji ne gredo včasih »mlimo kvalitete«, če je druga cena za suhe gobe znatno nižja! Gobe namreč ne rastejo samo pri nas, temveč nam z njimi resno konkurirajo na svetovnem trgu zlasti: Avstrija, (gobe iz Bavarske), Francija, Češka, Madžarska in Poljska. Kljub temu pa je »Gosad« uspešno, da kupujejo naše gobe zlasti v Italiji, Švic, Zapadni Nemčiji, a tudi v Severni in Južni Ameriki. Samo v preteklem letu

je bila v Ameriki prodana mnogo večja količina suhih gob, kakor skupaj v letih 1945 do 1949. Nobenega dvoma pa ni, da bi bil na inozemskih tržiščih uspeh v prodaji gob še boljši, če bi bilo podjetje »Gosad« še bolj seznanjeno s cenami za suhe gobe, ki vladajo na svetovnem trgu.

V lanskem letu je vse kazalo, da bo zaradi suše tudi za gobe slaba letina. Zato so prvotni plani odkupa gob znižali. Ko pa so prišli odkupovalci suhe gobe — vmes je namreč le prišel pričakovani dež — pa je bil odkup tolikšen, da so znižani plani presegli za 236%. Samo v kranjskem okraju so odkupili skoraj eno četrtno vseh količin, plan so dosegli 843 odstotno. Med dobrimi okraji pri odkupu suhih gob so bili še: Murska Sobota (303%), Ljubljana-okolica (289%), Novo mesto (279%) in Idrija (262%). Med najboljšimi odkupovalci oziroma organizatorji za odkup suhih gob v Sloveniji v preteklem letu je bil tov. Anton Strojani iz Škofje Loke, ki je za nagrado prejel dvokolo. V naslednjih mesecih bo podjetje »Gosad« odpremo še precejšnje količine suhih gob v tujino, ker je doslej izvozni plan izpolnjen šele 55 odstotno. Finančni plan pa je mnogo bolj izpolnjen.

Naša zdravilna zelišča so malodane znana v vsem svetu in jih tudi izvažamo skoraj v vse države, čeprav nam močno konkurirajo zlasti Bolgarija, Poljska in Madžarska. »Gosad« odkupuje nad 100 vrst zdravilnih zelišč. Med zelo iskanimi zdravilnimi zelišči v svetu je zlasti kopri-va. V preteklem letu so bila naročila za kopri-vo tako številna, da vseh naročil skoraj nismo mogli upoštevati, oziroma izpolniti, ker je bila količina nabranih kopriv — čeprav jih je bilo precej nabrano — še vedno premajhna. Če pa bi bila akcija za zbiranje kopriv še večja, zlasti pa, če bi naše množične organizacije pri tem bolj sodelovale, bi jih lahko odkupili še mnogo več in zato lahko tudi več izvozili. Po cenitvah strokovnjakov pa je na primer lani ostalo neobrabljeno za najmanj 20 milijonov dinarjev kopriv.

Pri odkupu zdravilnih zelišč so se v lanskem letu najbolj izkazali v grosupljskem, novomeškem, ljubljansko-okoljskem in tolimskem okraju.

Tudi v letošnjem letu ima podjetje »Gosad« velike in odgovorne naloge, da z vzpomag suhih gob in zdravilnih zelišč pomagamo našemu gospodarstvu v devizami. To nalogo bo brez dvoma izpolnilo ob znatni pomoči naših delovnih ljudi, ki bodo — kot v preteklih letih — tudi letos zainteresirani pri nabiranju gob in zdravilnih zelišč. Že letos pa bo »Gosad« na lastni farmi pri Ormožu uspešno dosegli večji razpored zdravilnih zelišč. K sedanjemu, pionirskemu delu »Gosad«, pa moramo omeniti še gojenje cvetlice in zbiranje semen, kar bodo sčasoma začeli prav tako izvažati. Že v letošnjem letu bo skušalo to podjetje osvojiti še več novih tržišč za izvoz suhih gob, zlasti v državah Severne in Južne Amerike.

Brez dvoma se podjetje »Gosad« ne more primerjati z izvoznima podjetjema »Slovenija-les« in »Slovenija-vino« z ozirom na vsoto deviz, ki jih pridobi za izvožene predmete. Zato pa je prednost podjetja »Gosad« v tem, da izvažajo take predmete, ki jih pri nas doma najlaže pogrešamo, oziroma sta njihovo »pridelovanje« in odkup združena z najmanjšimi stroški. Končno je pa tudi vrednost, na primer, enega vagona suhih gob enaka vrednosti več vagonov rezanega lesa.

V OSIJEKU GRADIMO VELIKO MLEKARNO

Aprila bo v Osijeku začela obratovati ena največjih mlekarin v državi. Proizvajali bodo mleko v prahu. Na dan bodo predelali v prah 80.000 litrov mleka, 15.000 litrov pa ga bodo pasteurizirali. Mleko bo zbiralo 45 zbiralnic v osiškem okraju. Nekatere zbiralnice so že urejene.

Centralna jugoslovanska kinoteka je pričela s svojimi predstavami tudi v Ljubljani

Pred poldnevom letos se je Jugoslavija uvrstila med 14 držav, ki se ponazajo s kinoteko — filmskim arhivom, ali — kot pravijo Amerikanci — muzejem moderne umetnosti. Že po teh naslovih in izražih lahko uganemo tudi značaj ustanove, t. j. zbiranje in čuvanje filmskih del, važnih za zgodovino in razvoj filma.

Naša kinoteka je še mlada in le skrbijo ljudske oblasti, se ima zahvaliti, da danes že šteje okoli 35.000 filmskih dokumentov, bodisi umetniških, bodisi dokumentarnega značaja. Osnovo ji je dal po osvojitvi zaplenjen filmski material ter domača mlada produkcija. Zbirka se seveda vedno veča, nekaj z nakupi pri domačih filmskih posestnikih, zlasti pa v inozemstvu, nekaj z zamenjavo z ostalimi kinotekami v svetu, s katerimi je v živahnih zvezah. Razpolagamo namreč z nekaterimi redkimi in pomembnimi deli, na katerih so zainteresirani tudi v tujini.

Kinoteka v Beogradu sestavlja več oddelkov. V knjižnici in čitalnici najdemo poljubno filmsko literaturo, knjige in revije, potrebne za študij, t. j. teoretično obvladovanje predmeta, njegove tehnične oziroma umetniške plati. Zdjaj, ko se sami aktivno ukvarjamo s filmom, je poznavanje tehničnih posebnosti, vrsti in smeri filmske umetnosti pri nas še bolj pereča, dvig splošne filmske kulture še bolj aktualen. Pomen knjižnice je torej zelo velik. — V fototeki zbirajo najrazličnejše slike iz najrazličnejših filmov — imajo jih že blizu 18.000 — ki pomagajo

našim igralcem, režiserjem, kostumerjem, slikarjem, tako filmskim kot gledališkim. V naslednjem, zgodovinskem oddelku, hranijo dokumente domače produkcije, snemalne knjige, makete itd., dokler ne odprmo posebnega filmskega muzeja. — Nedvomno najvažnejša je filmoteka, oddelk, kjer zbirajo, proučujejo in organizirajo predvajanje filmov. Predstave filmoteka so zaenkrat — dokler še ne razpolaga z lastno kinodvorano, ki bo omogočala redne predstave, dostopne vsakomur — omejene na ožji krog ljudi, ki so po značaju dela neposredno zainteresirani.

Kinoteka v Beogradu je zveznega značaja, predvideva pa se, da dobijo tudi vse republike podobno ustanovo. Do tedaj bo pomagala Centralna jugoslovanska kinoteka republikam na ta način, da organizira svoje filmske predstave po glavnih republiških mestih. Po predvajanju prve serije filmov v Beogradu lani decembra je letos januarja že prišla na vrsto Ljubljana, kjer gledamo od 4. t. m. vsak četrtek dokumente iz obdobja nemega filma. Na programu so 4 predstave. Tako smo že videli dokumentarne filme: Beograd 1905, Sultan Rešad v Bitolju (1911), Požar na Balkanu, Beograd 1919; drugo predstavo sestavljajo slovenski predvojni filmski začetki: Ljubljana 1909, Prve smučarske tekme, Zlatorog (turistična agitka); tretjo: ruski umetniški film iz leta 1917 »Oče Sergej« z znamenitim gledališkim igralcem Ivanom Možuhiom; četrto: Dva Chaplinova

filma iz leta 1917 oz. 1905 (Tiha ulica, Lov za zlatom). Ob vsaki predstavi je tudi kratko predavanje.

Vsi ljubitelji filmske umetnosti se že tudi veselo predvajanja takih klasičnih del, o katerih smo doslej le veliko slišali (n. pr. Chaplinovojak, Na zapadu nič novega, Oklepnic Potemkin itd.), ki jih Centralna kinoteka nekaj že ima, druge pa bo dobila pozneje. — Zeleni bi le, da pridemo čimprej do lastne, republiške kinoteke, ter posebne kinodvorane, ki bo vsakomur omogočala ogled starih filmskih redosti ter pomembnih del iz novejšje zgodovine filma.

Ljutomerski okraj za izboljšanje šolstva

Na prvem rednem zasedanju novoizvoljenega Okrajnega ljudskega odbora v Ljutomeru je poročal tovarš Pirher o delu poverjenosti za prosveto oziroma sveta za kulturo in prosveto. Iz njegovega poročila je razvidno, da so v Ljutomerskem okraju od pričetka šolskega leta 1950-51 po emernih resolucije tretjega plenarnega zasedanja CK KPJ šolstvo temeljito reorganizirali. V novem šolskem letu je v okraju deset osnovnih šol normalnega tipa s štirimi razredi. Štiri osnovne šole imajo poleg štirih osnovnih razredov še oddelke višje osnovne šole, v okraju pa je še šest nižjih gimnazij, katerim so določili obvezne šolske okolišje. S to reorganizacijo se je posrečilo okrajnim prosvetnim oblastem vključiti v štiri gimnazije 88,6% vseh tistih učencev, ki so v preteklem letu dovršili štiri razrede osnovnih šol, in

pretežni del tistih, ki so lani obiskovali peti, šesti ali sedmi razred osnovne šole. Tako so presegli petletni plan vključevanja osnovnošolske mladine v nižje gimnazije za 13,3%.

Večina staršev pravilno razume ta ukrep in se vedno bolj zanima za učne uspehe svojih otrok. To kaže tudi redni šolski obisk. Najbolje je v tem pogledu na Murekem polju. Pri Mali Nedelji, Miklavžu in posebej se pri Tomažu so še vedno poedinci, ki menijo, da njihovu otroku errednejsolaka izobrazba ni potrebna, nekateri pa se upirajo proti uvažanju osemletne šolske obveznosti, predvsem izkoriščevalski kmetje, ki imajo pastirje.

Za predšolsko vzgojo je bil imenovan pri svetu za prosveto in kulturo inšpektor in že med letom so začeli sistematično ideološko in strokovno dvigati vzgojitelje v otroških vrtcih. Lepe uspehe potrjujejo nagrade Sveta za kulturo in znanost pri vladi FLRJ. Kot najboljši kolektiv je bil nagrajen otroški vrtec na Vinskem vrhu z zvezno nagrado 80.000 dinarjev, vzgojiteljica Mara Tuco pa je za svoje požrtvovalno delo prejela nagrado 10.000 din. Prav tako uspešno je bilo delo za ustanovitev novih predšolskih vzgojnih ustanov. Poleg štirih vrtcev, ki že delujejo, pripravljajo zdaj še otvoritev treh novih. Slabo pa je bilo z otroškimi igrišči, ki so jih odprli v Tednu matere in otroka s pomočjo okrajnega odbora AFZ. Zaradi nerazumevanja pri upravnih odborih KDZ, ki bi jih morale vzdrževati, se igrišča niso obnesla, in to predvsem na Moti in v Cvenu.

V okraju so pristopili tudi k organizaciji dveletnih kmetijskih nadaljevalnih

šol. Za šolsko leto 1950-51 so planirali štiri šole, ednasma pa bodo delovale pri vseh osnovnih šolah. Šole, ki so že ustanovljene, uspešno delajo. Pri Svetinjah obiskuje šolo redno 34 mladincev in mladink, kar je zasluža uprave državnega posestva Jeruzalem. Splošne predmete poučuje učiteljstvo osnovne šole, strokovne pa kmetijski strokovnjaki s posestva. Ta šola je začela z rednim poukom že 14. novembra. Od 16. novembra dalje je odprta šola na Podgradu, kjer je vpisanih 25 mladincev in mladink z državnega posestva Podgrad in 18 učencev iz železnih dveri. Mladina iz Podgradija šolo redno obiskuje, ker skrbi za to uprava posestva, drugače pa zadržna mladina, saj je prihaja k pouku le polovica. Po zaslugi KLO in upravitelja osnovne šole so dobili kmetijsko nadaljevalno šolo tudi na Cvenu in jo obiskuje 40 mladincev. Začela bo z delom tudi šola v Krizevcih, kjer se je otvoritev zavlekla le zaradi pomanjkanja primerne prostora in inventarja.

Razen kmetijskih šol pripravljajo tudi otvoritev enoletnih gospodinjstvo-kmetijskih šol in stalnih ali potujočih tečajev. Izobraževali bodo dekleta od 18. leta starosti dalje. Gospodinjstvo šole bodo internatsko urejene in prednost pri vpisu bodo imele prijavljene, ki so vključene v KDZ in državna posestva. Okrajni svet za prosveto in kulturo je na svoji prvi seji sprejel tudi sklep, da bo na Podgradu, kjer je primerna zgradba za internat z gospodarskim poslopjem in zemljo, začela z delom stalna enoletna gospodinjstva kmetijska šola, ker je za ljutomerski okraj, ki je izrazito kmetijski, nujno potrebna.

